

תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה על גגות שבירים או תלולים), התשמ"ו 1986

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 173 ו-216 לפקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), התשל"ו 1970 - (להלן - הפקודה), אני מתקין תקנות אלה:

פרק א': הוראות כלליות

1. הגדרות

בתקנות אלה -

"אתר בניה" - מקום שבו מבוצעת עבודת בניה;

"בניה" - כמשמעות "בניה" ו-"בניה הנדסית" בפקודה;

"גג" - לרבות תקרה;

"גג חלקלק" - גג שפניו העליונים חלקים, רטובים או שנמצא עליהם חומר מחליק כלשהו;

"גג שביר" - גג שסוכך בחומר שביר;

"גג תלול" - גג ששיפועו עולה על 3 אפקי ל-2 אנכי;

"חומר שביר" - חומר לסיכוך גג שמבחינת חוזקו איננו בטוח לנשיאת משקלו של אדם, כגון: לוחות מאסבסט-צמנט, לוחות אקריליים או לוחות מחומר פלסטי אחר, זכוכית, לוחות בידוד, לוחות מתכת או לוחות אחרים שמחמת טיבם, איכותם או מצבם נעשו בלתי בטוחים;

"לוח דריכה" - לוח, או מספר לוחות צמודים זה לזה, המשמש לעבודה על גג שביר, לרבות לוח זחילה;

"לוח זחילה" - התקן מעין סולם, העשוי לוחות מקבילים ועליהם שלבים, לעבודה על גג העשוי לוחות גללים;

"מבצע בניה" - כמשמעותו בתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשט"ו 1955-;

"מפעל" - כמשמעותו בפקודה;

"מנהל עבודה" - מי שנתמנה מנהל עבודה לפי תקנה 2 לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשט"ו 1955-;

"מנהל מחצבה" - כהגדרתו בתקנות הבטיחות בעבודה (מחצבות אבן), התשכ"ה 1965-;

"מפקח עבודה" - מי שמינהו שר העבודה והרווחה למפקח עבודה ראשי או לסגן מפקח עבודה ראשי, לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד 1954-;

"משטח הליכה" - מיתקן הליכה קבוע על הגג המשמש לתחזוקת מתקנים על גג שביר או תלול;

"עבודה על גג שביר" - לרבות כל הימצאות של עובד על גג שביר.

"עובד מקצועי" - מי שלאחר הגיעו לגיל 18 עבד שנה אחת לפחות בעבודות על גג שביר לאחר שהודרך בעבודה זו והוא בעל ידע מספיק בסיכונים ובאמצעי הבטיחות הנדרשים לה;

"שטח סכנה" - שטח מתחת לגג שביר או בקרבתו של גג שביר או תלול, עליו מבוצעת עבודה, בו עלול להפגע אדם מחפץ נופל.

2. תחולה ופטור

(א) תקנות אלה יחולו לגבי כל מקום שבו מתבצעת עבודה על גג שביר או תלול, או בקשר אליו, לרבות מעבר עליו.

(ב) מפקח עבודה רשאי לפטור עבודה על גג שביר פלוני מקיום הוראות תקנות אלה, כולן או מקצתן, אם הוכח להנחת דעתו שהחומר שבו סוכך הגג והידוע כשביר, עבר תהליך חיזוק תוך כדי ייצורו עד כדי היותו מסוגל לשאת בבטחה את העובדים והחומר שיועמסו עליו, או שננקטו לגביו אמצעים נאותים אחרים להשגת אותה מטרה.

פרק ב': בטיחות כללית

3. מניעת נפילה

(א) לא יעסק אדם בעבודה על גג שביר או תלול אלא אם כן ננקטו אמצעים שימנעו נפילתו, בהתחשב במבנה הגג, בשבירותו, בשיפועו או בהשפעת מזג האויר.

(ב) לא יעבוד אדם על גג שביר או תלול אלא אם כן ננקטו אמצעים שימנעו נפילתו, בהתחשב במבנה הגג, בשבירותו, בשיפועו או בהשפעת מזג האויר.

4. לוחות דריכה זחילה

לא יעבוד אדם על גג שביר או תלול אלא בהימצאו על לוח דריכה או זחילה מתאים, שהונח כך שבזמן עבודה עליו תימנע שבירת סיכוך הגג והלוח הובטח בפני תזוזה ובפני נדנוד.

5. אספקת לוחות דריכה או זחילה

האחראי לפי פרק ג' לקיום ההוראות יספק לוחות דריכה או זחילה באיכות טובה ובכמות הדרושה לשם גישה ממקום העליה לגג ועד למקום ביצוע העבודה עליו.

6. שיטות בטיחות אחרות

(א) הוראות תקנה 4 לא יחולו כאשר -

(1) גובה הנפילה אינו עולה על 2 מטרים;

(2) המרישים הנושאים את חומר הסיכוך (הפטות) ערוכים כך שהם יוצרים מרובעים שאורך כל צלע שלהם אינו עולה על 50 סנטימטרים;

(3) מתחת לחומר הסיכוך קיימת רשת שתמנע נפילת העובד בעת שבירת חומר הסיכוך;

(4) מתחת לגג השביר נמתחה רשת שיש בכוחה לבלום בבטחה אדם הנופל לתוכה.

(ב) לא ניתן בנסיבות הענין לנקוט באחד האמצעים המפורטים בתקנה 4 או בתקנת משנה (א), יצוייד העובד על הגג בחגורת בטיחות או ברתמת בטיחות שיצויידו בחבל קשירה שימנע נפילה חפשית של

העובד ליותר מ-1.3 מטרים לכל היותר, או בהתקן מתאים לבלימת האנרגיה הקינטית המתהווה בשעת הנפילה.

7. שילוט

במקומות הגישה והעליה לגג שביר יוצגו שלטי אזהרה עליהם ייכתב באופן ברור לעין "זהירות, גג שביר".

8. גג תלול או חלקלק

עבודה על גג תלול או חלקלק תבוצע רק בידי עובדים מקצועיים לגגות ותתבצע בהתחשב בסיכונים האפשריים, תוך נקיטת אמצעים אלה לפי הצורך:

(1) התקנת מחיצת מגן מתאימה ובחוזק נאות לבלימת אדם המחליק או מתגלגל במורד הגג ולמניעת נפילתו; גובה המחיצה יהיה מטר אחד לפחות מבסיסה;

(2) התקנת פיגום נאות בקצה הגג שימנע את נפילתו של אדם מהגג ויגביל נפילה חפשית למטר אחד לכל היותר;

(3) התקנת לוחות עץ מקבילים ומחוברים ביניהם, ברוחב כולל של 40 סנטימטרים לפחות המצויידיים בשלבים שהמרחק ביניהם אינו עולה על 40 סנטימטר ובאופן שתובטח אחיזת רגל נאותה לעובדים;

(4) העובדים יצויידו ברשתות או בחגורות בטיחות, לפי הצורך, כמפורט בתקנה 6 (ב), אשר יעוגנו בנקודות עגינה או ייקשרו חבלי עגינה מתאימים.

9. עומס על הגג

לא ירוכז על גג עומס שיש בו כדי לסכן את שלימות הגג או יציבותו על כל רכיביו, לרבות הסיכוך, אלא אם כן הכרחי הדבר בנסיבות הענין, ובלבד ששננקטו אמצעים נאותים לחלוקת העומס על הגג ולמניעת סכנה כאמור.

10. משטחי הליכה

בגג שביר או תלול יותקנו משטחי הליכה בתנאים שפורטו במפרט 223 של מכון התקנים הישראלי, לשם תחזוקת מיתקנים בתדירות גבוהה.

11. גידור למניעת גישה

מבוצעת עבודה על גג שביר או תלול, יגודר שטח הסכנה מתחתיו ובקרבתו באופן שימנע גישת אדם לאותו שטח, פרט לעובדים הקשורים ישירות בביצוע העבודה ושלגביהם קיים הכרח שימצאו במקום.

12. איסור עבודת אדם בודד

לא תתבצע עבודה על גג שביר או תלול בידי אדם בודד.

13. קצה גג שביר

לא ידרוך אדם על קצה בלתי נתמך של סיכוך גג שביר ולא ישעין עליו סולם.

14. בדיקת גג קיים

לפני ביצוע עבודה על גג קיים תיערך בידי מהנדס בנין או הנדסאי בנין בדיקה יסודית של הגג על כל רכיביו כדי לוודא שטיבם וחוזקם מאפשר ביצוע העבודה על הגג בבטחה.

15. חובת העובד

(א) העובד על גג שביר או תלול לא יעשה במזיד או ללא סיבה סבירה דבר העלול לסכן אותו או את זולתו.
(ב) סופקו לעובד על גג שביר או תלול, ציוד או אמצעים להבטחת שלומו או בטיחותו, חובה עליו להשתמש בהם.

פרק ג': אחריות

16. קיום ההוראות במפעל

(א) תופש מפעל חייב למלא אחר הוראות תקנות אלה זולת אם החובה מוטלת במפורש על אחר.
(ב) התקשר תופש מפעל לשם ביצוע עבודה כלשהי על גג שביר או תלול, או עבודה אחרת כלשהי המחייבת דריכה או הימצאות עליו, התקשרות חוזית עם קבלן מומחה לביצוע העבודה, חייב הקבלן למלא אחרי הוראות תקנות אלה, זולת אם החובה מוטלת במפורש על העובד מטעמו.

17. קיום ההוראות בבניה

(א) בבניה חייב מנהל העבודה למלא אחר הוראות תקנות אלה, למעט תקנות 5 ו-14- שקיומן על מבצע הבניה, זולת אם החובה מוטלת במפורש על העובד.
(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), חייב מבצע הבניה לקיים תקנות אלה אם לא נתמנה מנהל מחצבה או אם מנהל העבודה הפסיק לשמש בתפקיד או נפסל ולא נתמנה אחר תחתיו.

18. קיום ההוראות במחצבה

(א) במחצבת אבן חייב מנהל המחצבה למלא אחר הוראות תקנות אלה, למעט תקנות 5 ו-14- שקיומן על תופש המחצבה, זולת אם החובה מוטלת במפורש על העובד.
(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), חייב התופש לקיים תקנות אלה אם לא נתמנה מנהל מחצבה או אם מנהל המחצבה הפסיק לשמש בתפקידו או נפסל ולא נתמנה תחתיו.
(ג) התקשרו תופש מחצבה או מנהל המחצבה לשם ביצוע עבודה על גג שביר או תלול, או בקשר אליו, התקשרות חוזית עם קבלן מומחה לביצוע עבודות אלה, חייב הקבלן למלא אחר הוראות תקנות אלה, זולת אם החובה מוטלת במפורש על העובד מטעמו.

19. קיום ההוראות במקום אחר

(א) במקום שאינו מפעל, אתר בניה או מחצבת אבן, חייב למלא אחר הוראות תקנות אלה התופש או בעל המקום.
(ב) התקשרו התופש או בעל המקום לשם ביצוע העבודות על גג שביר או תלול, או בקשר אליו, התקשרות חוזית עם קבלן מומחה לביצוע עבודות אלה, חייב הקבלן למלא אחר הוראות תקנות אלה זולת אם החובה מוטלת במפורש על העובד מטעמו.

20. תחילה

תחילתן של תקנות אלה מיום כ"א באייר התשמ"ו (1 ביוני 1986).

צו הבטיחות בעבודה (עבודות בניה הנדסית), תשכ"ב 1961-¹

בתוקף הסמכות לפי הסעיפים 3 ו-81 לפקודת הבטיחות בעבודה, 1946 (להלן - הפקודה), והסעיפים 14 (א) ו-2(ד) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תשי"ח 1948-, אני מצווה לאמור:

1. עבודת בניה הנדסית

המונח עבודת בניה הנדסית (בלשון הפקודה - **עבודת בניה מכונאית**) יכלול:

- (1) דרך, מגרש חניה או מסלול תעופה;
- (2) סכר או קיר מגן;
- (3) קיר תומך שגבהו 150 ס"מ או יותר מעל פני הקרקע;
- (4) מיתקן עצירה או אגירה לחומר כל שהוא שקיבולו הוא 75 מטרים מעוקבים או יותר;
- (5) תעלה, להוציא תעלה המיועדת להשקאה שעמקה אינו עולה על 120 ס"מ;
- (6) בור שעמקו עולה על 180 ס"מ, בור שופכין, בור רקב או בור מחלחל.

¹ ק"ת, תשכ"ב, 980; תשכ"ג, 1175.